

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП  
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81  
UDC 82  
UDC 008



ISSN: 2545-3998  
DOI: 10.46763/palim

# ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,  
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

# PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,  
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 9, NO 17, STIP, 2024

ГОД. IX, БР. 17  
ШТИП, 2024

VOL. IX, NO 17  
STIP, 2024



# ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни  
и културолошки истражувања

# PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary  
and Cultural Research

Год. 9, Бр. 17  
Штип, 2024

Vol. 9, No 17  
Stip, 2024

PALMK, VOL 9, NO 17, STIP, 2024

DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM24917>

## **ПАЛИМПСЕСТ**

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни  
и културолошки истражувања

## **ИЗДАВА**

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

## **ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК**

Ранко Младеноски

## **УРЕДУВАЧКИ ОДБОР**

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД  
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија  
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија  
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација  
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација  
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија  
Алина Андреа Драгоеску Урлика, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија  
Сунчана Туксар, Универзитет „Јурај Добрила“ во Пула, Хрватска  
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска  
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија  
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија  
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција  
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска  
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија  
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија  
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија  
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија  
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина  
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина  
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија  
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија  
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија  
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија  
Татјана Гурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија  
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија  
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција  
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција  
Регула Бусин, Швајцарија  
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија  
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија  
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет  
Џулијан Чен, Универзитет Куртин, Австралија

## **PALIMPSEST**

International Journal for Linguistic, Literary  
and Cultural Research

## **PUBLISHED BY**

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

## **EDITOR-IN-CHIEF**

Ranko Mladenoski

## **EDITORIAL BOARD**

Victor Friedman, University of Chicago, USA  
Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia  
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia  
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation  
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation  
Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania  
Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania  
Sunčana Tuksar, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia  
Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia  
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary  
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary  
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey  
Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland  
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria  
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria  
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India  
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India  
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina  
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina  
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia  
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia  
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom  
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom  
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia  
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia  
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic  
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic  
Regula Busin, Switzerland  
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy  
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany  
Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt  
Julian Chen, Curtin University, Australia

## **РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ**

Луси Караниколова-Чочоровска  
Толе Белчев  
Нина Даскаловска  
Билјана Ивановска  
Светлана Јакимовска  
Марија Леонтиќ  
Јована Караникиќ Јосимовска  
Натка Јанкова-Алаѓозовска

## **ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ**

Ранко Младеноски (македонски јазик)  
Весна Продановска (англиски јазик)  
Толе Белчев (руски јазик)  
Билјана Ивановска (германски јазик)  
Марија Леонтиќ (турски јазик)  
Светлана Јакимовска (француски јазик)  
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

## **ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК**

Славе Димитров

## **АДРЕСА**

ПАЛИМПСЕСТ  
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ  
Филолошки факултет  
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А  
п. фах 201  
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>. Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.  
Трудовите се рецензираат.

### **EDITORIAL COUNCIL**

Lusi Karanikolova-Chochovska  
Tole Belcev  
Nina Daskalovska  
Biljana Ivanovska  
Svetlana Jakimovska  
Marija Leontik  
Jovana Karanikik Josimovska  
Natka Jankova-Alagjozovska

### **LANGUAGE EDITORS**

Ranko Mladenoski (Macedonian language)  
Vesna Prodanovska (English language)  
Tole Belcev (Russian language)  
Biljana Ivanovska (German language)  
Marija Leontik (Turkish language)  
Svetlana Jakimovska (French language)  
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

### **TECHNICAL EDITOR**

Slave Dimitrov

### **ADDRESS**

PALIMPSEST  
EDITORIAL COUNCIL  
Faculty of Philology  
Krstev Misirkov 10-A  
P.O. Box 201  
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>  
Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.  
All papers are peer-reviewed.



## СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

### 11 ПРЕДГОВОР

Ранко Младеноски, главен и одговорен уредник на „Палимпсест“

### FOREWORD

Ranko Mladenoski, Editor in Chief of “Palimpsest”

### ЈАЗИК / LANGUAGE

### 15 Ana Arsovska, Liljana Mitkovska

MIDDLE DIATHESIS MARKING IN ENGLISH: EVIDENCE FROM MACEDONIAN TRANSLATION EQUIVALENTS

### 27 Enrico Caniglia

CATEGORIE PER NARRARE. UN’ANALISI DELLA PARABOLA DEL BUON SAMARITANO

### Enrico Caniglia

CATEGORIES FOR STORYTELLING. AN ANALYSIS OF THE PARABLE OF THE GOOD SAMARITAN

### 35 Виолета Јанушева

РОДОВО ЧУВСТВИТЕЛЕН ЈАЗИК ВО МАКЕДОНСКИТЕ ОГЛАСИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

### Violeta Janusheva

GENDER SENSITIVE LANGUAGE IN THE MACEDONIAN JOB ADVERTISEMENTS

### 47 Jeta Hamzai, Brikena Xhaferi

INVESTIGATING THE HIGH FREQUENCY AND MORPHOLOGICAL PRODUCTIVITY OF VERB AND ADJECTIVE COMPOUNDS IN LEGAL ENGLISH CORPUS

### 57 Катерина Видова

УПОТРЕБА НА АНГЛИЗМИТЕ И НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ НАМЕСТО МАКЕДОНСКАТА ЛЕКСИКА ВО ПЕЧАТЕНИТЕ МЕДИУМИ

### Katerina Vidova

THE USE OF ANGLICISMS AND INTERNATIONALISMS VS. MACEDONIAN LEXEMES IN PRINTED MEDIA

### 69 Gzim Xhaferri, Biljana Ivanovska

DIE ROLLE UND DIE FUNKTION DER DISKURSMARKER AM BEISPIEL EINES YOUTUBE-INTERVIEWS

### Gzim Xhaferri, Biljana Ivanovska

THE ROLE AND FUNCTION OF DISCOURSE MARKERS: EXAMPLES FROM A YOUTUBE INTERVIEW



- 79 Milote Sadiku, Sadije Rexhepi**  
REALISIERUNGEN EMOTIVER SPRACHE IN FACEBOOK-KOMMENTAREN  
**Milote Sadiku, Sadije Rexhepi**  
REALIZATIONS OF EMOTIVE LANGUAGE IN FACEBOOK COMMENTS

#### **КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE**

- 93 Славчо Ковилоски**  
МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНА КРИТИКА ОД XIX ВЕК ЗА ДЕЛОТО НА ГРИГОР ПРЛИЧЕВ  
**Slavcho Koviloski**  
MACEDONIAN LITERARY CRITICISM FROM THE 19<sup>TH</sup> CENTURY OF THE WORK OF GRIGOR PRILICHEV

- 103 Refide Şahin**  
KUZEY MAKEDONYA'DA YAYIN YAPAN TÜRK ÇOCUK DERGİSİ "BAHÇE"DEKİ MAKEDON YAZARLARIN ESERLERİ ÜZERİNE BİR BAKIŞ  
**Refide Sahin**  
REVIEW OF THE WORKS OF MACEDONIAN AUTHORS IN THE TURKISH CHILDREN'S MAGAZINE "BAHÇE" PUBLISHED IN NORTH MACEDONIA

- 113 Dëfrim Saliu, Avdi Visoka**  
LA RÉCEPTION DE CAMUS EN MACÉDOINE  
**Dëfrim Saliu, Avdi Visoka**  
THE RECEPTION OF CAMUS IN MACEDONIA

#### **КУЛТУРА / CULTURE**

- 125 Nurhayati Harahap, Dwi Widayati, Emma Marsella, Arwina Sufika, Latifah Yusri Nasution, Putri Rahmadeni Sembiring**  
ILLUMINATION AND LITERATURE IN ANCIENT KARO SCRIPTURES FOR SOUVENIR PRODUCT DESIGN: REVITALIZATION OF KARO LOCAL WISDOM
- 135 Pınar Ülgen**  
ORTA ÇAĞ AVRUPASINDA KADIN MANASTIRLARINDA KADINLARIN VARLIK MÜCADELESİ  
**Pınar Ülgen**  
WOMEN'S STRUGGLE FOR EXISTENCE IN WOMEN'S MONASTERIES IN MEDIEVAL EUROPE

**145 Лидија Ковачева**  
ЕЛЕМЕНТАРНОТО ТОЛКУВАЊЕ НА КОСМОСОТ КАЈ  
ПРЕТСОКРАТОВЦИТЕ  
**Lidija Kovacheva**  
ELEMENTARY INTERPRETATION OF THE COSMOS BY PRE-SOCRATICS

**157 Екатерина Намичева-Тодоровска, Петар Намичев**  
АРХИТЕКТОНСКАТА ПРОДУКЦИЈА НА АРХИТЕКТОТ БОРИС ДУТОВ  
ВО ПЕРИОДОТ ОД 1921 ДО 1940 ГОДИНА ВО ГРАДОТ СКОПЈЕ  
**Ekaterina Namicheva-Todorovska, Petar Namichev**  
THE ARCHITECTURAL PRODUCTION OF ARCHITECT BORIS DUTOV IN  
THE PERIOD OF 1921-1940 IN THE CITY OF SKOPJE

#### **МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY**

**169 Nina Daskalovska, Adrijana Hadzi-Nikolova, Natka Jankova Aladjozovska**  
FOREIGN LANGUAGE LISTENING ANXIETY IN HIGH SCHOOL AND  
UNIVERSITY STUDENTS

**181 Kamran Akhtar Siddiqui**  
EXPLORING THE CHALLENGES FOR UNDERGRADUATES IN LEARNING  
ESSAY WRITING ONLINE DURING THE PANDEMIC: A CASE STUDY

**191 Igor Rižnar**  
CHATGPT USAGE: A LINGUIST'S PERSPECTIVE

**201 Mariya Leontik, Duygu Çağma**  
TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİNİN  
KULLANILMASI  
**Marija Leontik, Dujgu Cagma**  
TEACHING TURKISH GRAMMAR BY USING CONTEMPORARY TURKISH  
POETRY TEXTS

**213 Pirali Aliyev**  
HALK EDEBİYATI ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİLERİN KAZANDIKLARI  
DEĞERLER VE BECERİLER  
**Pirali Alijev**  
VALUES AND SKILLS GAINED BY STUDENTS IN TEACHING FOLK  
LITERATURE

**225 Ema Kristo, Jonida Bushi (Gjuzi)**  
WIRTSCHAFTSDEUTSCH IM GERMANISTIK-STUDIUM: CURRICULUM-  
ENTWICKLUNG UND EINFÜHRUNG IN DIE STUDIENINHALTE  
**Ema Kristo, Jonida Bushi (Gjuzi)**  
BUSINESS GERMAN IN GERMAN STUDIES PROGRAM: CURRICULUM  
DESIGN AND INTRODUCTION TO STUDY CONTENT

## ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 239 Трајче Стамески**  
ЗА НЕКОЛКУ ОСОБЕНОСТИ НА РАСКАЗИТЕ ВО „СКАРБО“ НА  
ЈАДРАНКА ВЛАДОВА  
**Trajce Stameski**  
ABOUT SEVERAL FEATURES OF THE SHORT STORIES IN “SKARBO” BY  
JADRANKA VLADOVA

- 247 Иса Спахиу, Зарије Нуредини**  
„ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛИЗМОТ ВО РОМАНИТЕ НА ЖАН-ПОЛ САРТР“ ОД  
ДЕФРИМ САЛИУ  
**Isa Spahiu, Zarije Nuredini**  
“THE EXISTENTIALISM IN THE NOVELS OF JEAN-PAUL SARTRE” BY  
DËFRIM SALIU

## **257 ДОДАТОК / APPENDIX**

ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ  
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS  
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

## АРХИТЕКТОНСКАТА ПРОДУКЦИЈА НА АРХИТЕКТОТ БОРИС ДУТОВ ВО ПЕРИОДОТ ОД 1921 ДО 1940 ГОДИНА ВО ГРАДОТ СКОПЈЕ

**Екатерина Намичева-Тодоровска**  
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип  
[ekaterina.namiceva@ugd.edu.mk](mailto:ekaterina.namiceva@ugd.edu.mk)

**Петар Намичев**  
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип  
[petar.namicev@ugd.edu.mk](mailto:petar.namicev@ugd.edu.mk)

**Апстракт:** Иван Артемушкин и Борис Дутов биле двајцата најпродуктивни архитекти за скопската архитектура од меѓувоенниот период – проектираат во двата главни стилски концепти, академизам и модерна. Во овој труд ќе ја опфатиме архитектонската продукција на Борис Дутов преку презентација на неговите проекти преку техничка документација. Во периодот од 1921 до 1940 година проектира повеќе од 433 станбени објекти од секаков вид и десетици трговски и јавни објекти во градот Скопје. Во согласност со социјалната моќ на населението во градот, најголемиот дел од архитектонската продукција на Дутов била на објекти со скроман проектен репертоар, но преку кои Дутов, сепак, ја покажал својата умешност за виртуозна архитектонска композиција, најчесто во склад со вкусот на нарачателите со модифициран академски манир.

**Клучни зборови:** *архитект, академизам, архитектонска продукција, Дутов.*

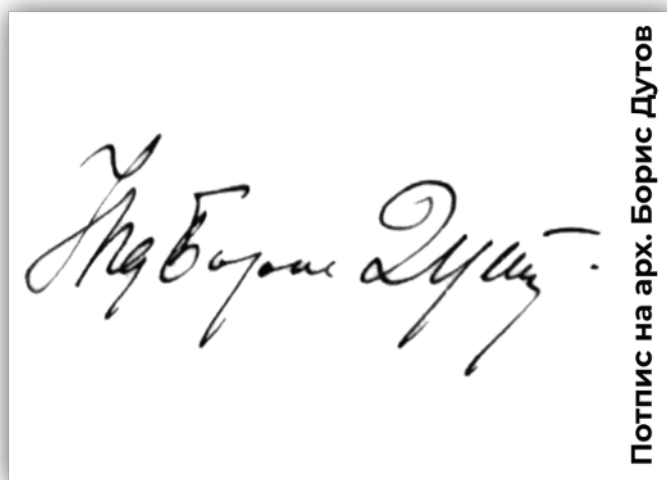
### 1. Вовед

Двајцата најпродуктивни архитекти за скопската архитектура од меѓувоенниот период биле руските архитекти, овластени градежни инженери Иван Артемушкин (од 1930 до 1941 година со околу 432 проекти на станбени згради во Скопје и десетина јавно-стопански објекти) и Борис Дутов кој од 1921 до 1940 година со Биро „Вардар“ проектира околу 433 проекти на станбени згради во Скопје и дваесетина јавно-стопански објекти. (Кадијевиќ, 1994).

И двајцата работат во периодот од 1921 до 1941 година кога проектираат применувајќи ги двата главни стилски концепти: академизмот и принципите на модерната архитектура. Стилската разнородност, колевливост и силното влијание на инвеститорите, што наметнало и примена на компромисни решенија, го одредиле профилот на архитектонската продукција на тој период. (Грчев, 2003).

Артемушкин и Дутов создале проекти во сите стилски концепции кои егзистирале во тоа време. Стилската хетерогеност била плод на напорите кои оделе во правец на пронаоѓање на нови естетски вредности, од една страна, а од друга страна, биле резултат на прилагодување кон желбите на инвеститорите.

Борис Дмитриевич Дутов (1894, Русија – 1941, Скопје) во 1912 година се запишува на Императорскиот универзитет во Петроград, а во 1920 година се доселува во Скопје (непознато е со кој бегалски транспорт доаѓа). Од 1920 до 1922 година бил ангажиран како надзорен инженер во Техничкото одделение на Општината во Скопје. Во 1921 година добива дозвола за претприемачка пракса од Општината на Скопје, а во 1923 година го отвора своето Техничко биро „Вардар“ со приватна инженерска пракса.



**Слика 1**

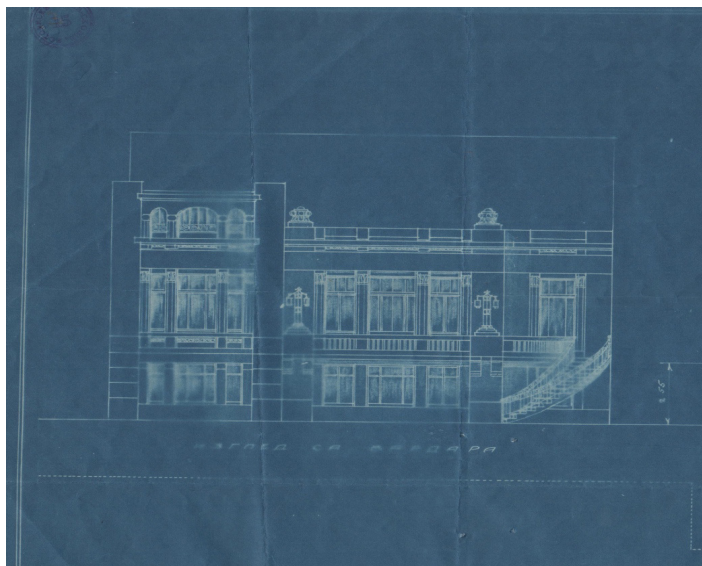
*Потпис на арх. Борис Дутов на проектите од техничката документација*

По проектите и изведбата на неколку атрактивни станбени објекти во периодот од 1922 до 1925 година, како палатата на Икономови (1922 година), на браќа Рибаревиќ (1923), Дутов станал баран архитект-проектант и претприемач чија продукција од 1925 до 1932 година е импозантна со 370 објекти (од кои најголемиот број станбени згради) каква што ниту еден друг скопски архитект ја немал. Кон неговата архитектонска продукција се бележат и десетина реализирани јавни објекти на кои бил ангажиран во периодот од 1927 до 1932 година и десетици помали трговско-занаетчиски објекти, најмногу лоцирани во стариот дел на Скопје, на левиот брег на Вардар (Грчев, 2003).

Во периодот од 1921 до 1940 година проектира повеќе од 433 станбени објекти од секаков вид и десетици трговски и јавни објекти во градот Скопје. (Константиновски, 2001). Проектирал мноштво индивидуални семејни куќи,



семејни станбени згради (околу 322 објекти) како и стопански и трговски објекти (Кино „Вардар“, Клубот на скопските Евреи, мали трговски дуќани, занаетчиски работилници и друго).



**Слика 2**

*Архивски документ, технички цртеж од фасадата на  
Клубот на скопските Евреи<sup>1</sup>*

Престанокот на работата на Дутов ја објаснуваме со податоците од Социјалното здравствено одделение на Општината во Скопје од 23.12.1940 година кога Дутов на 46-годишна возраст бил регистриран како бивш архитект во многу лоша здравствена состојба со дијагноза Т.Б.Ц. и ужасна економска немоќ. Болеста била веројатно причината за престанокот на работата на Дутов. Тогаш нема реализација ниту на еден проект, додека следните години се со намалена дејност на многу едноставни скромни објекти.

Какви било понатамошни податоци за животот на Дутов не се познати ниту, пак, тој се појавува со каква било архитектонска дејност, што наведува на заклучокот дека веројатно во текот на 1941 година починал. Борис Дутов, иако е еден од најмладите архитекти-руски бегалци кои работеле во Скопје (според документи од 1940 година, тогаш бил на 46-годишна возраст), сепак заедно со Артемушкин се најпродуктивните проектантите на станбени и на стопански објекти во градот.

<sup>1</sup> Веднаш по Првата светска војна се состанале неколку видни граѓани при што било решено да се формира „Клуб на скопјанските Евреи“ кој добил одобрување од окружниот началник во 1920 година. „Ел Клуб“ (Клубот на скопските Евреи) било хуманитарно здружение на стопанственици. Тие материјално ги помагале сиромашните. Делеле прехранбени производи, дрва за огрев и облека за децата. За учениците набавувале книги и училишни материјали. (Фонд на холокаустот на Евреите во Македонија, Скопски еврејски друштва).

## 2. Архитектонската продукција на Дутов во периодот од 1921 до 1940 година

Во периодот од 1921 до 1940 година Дутов проектирал повеќе од 433 станбени објекти од секаков вид и десетици трговски и јавни објекти во Скопје.

Табела 1: Творечкиот опус на Борис Дутов по години



Листа на јавни објекти:

- 1927 – 1928: Десетици дуќани во Старата чаршија;
- 1928: Индустриски објект – мелница со работнички станови – сопственост на Јусуф Морина (не постои);
- 1928: Клуб на скопските Евреи (не постои);
- 1928: Трговско-станбен објект „Пасаж Ароести“ (не постои). Ова е првиот трговски центар во Скопје со дуќани во низа распоредени околу квадратен атриум. Првиот кат од објектот е со станбена намена;
- 1928: Трговски објект во Старата скопска чаршија на браќата Ароести (не постои);
- 1929: Кино „Вардар“, сопственик Мемед Бајрам, ул. „Крал Петар“ (постои – видоизменет објект);
- 1932: Хотел со киносала, сопственост на браќа Рибаревиќ, ул. „Пашиќева“ бр. 26 (не постои).



Слика 3

*Проект од изгледот на челната фасада на хотелот на браќата Рибаревиќ, изграден во 1932 година веднаш до Кранговата палата и исечок од написот „Један нов велики хотел у Скопљу“/ „Еден нов голем хотел во Скопје“ (весник „Вардар“, Скопје, 1932, бр. 7, стр. 5)*

### 3. Борис Дутов и неговиот проектантски печат врз станбената изградба на Скопје

Најголемиот број на изградени објекти на Дутов, за жал, биле урнати во земјотресот од 1963 година, но и во подоцнежната интензивна обнова на централното јадро на постземјотресно Скопје (Томовски, 2003). За овие објекти кои го сочинувале во најголем процент станбеното ткиво на десната, „европска“ новоформирана урбана целина на градот, воопшто и не постојат зачувани ниту фотографски документи преку кои би можеле да ја изградиме сликата за градот, а со тоа не би можеле ниту да ја носиме како визуелна меморија. Токму затоа сметаме дека за целовитоста на културната меморија за градот Скопје е од исклучителна важност да бидат акцентирани и проектите од најмаркантните објекти од продукцијата на Дутов затоа што тие се единствениот визуелен материјал што го имаме зачувано во архивите воопшто.

За разлика од преостанатите многу поискусни проектанти, руски архитекти, во Скопје, Дутов во 1921 година решил да отвори сопствено Техничко биро „Вардар“, а паралелно со тоа од 1923 година започнал со претприемачка работа (Тошева, 1999), особено што уште во текот на 1922 година бил со реноме за да ги добие проектантските предизвици за големи повеќесемејни објекти, како оние на семејствата Икономови и Натан Арон. Сепак, во согласност со социјалната моќ на населението во градот,

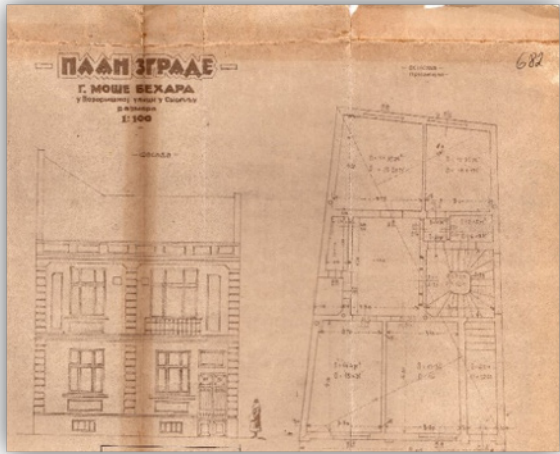
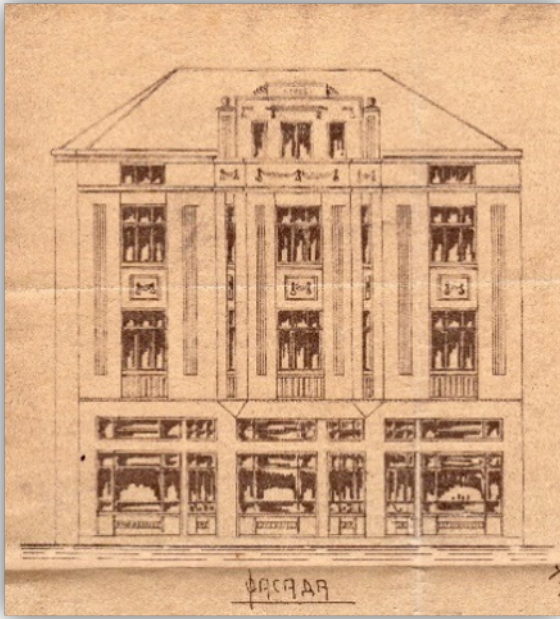
најголемиот дел од архитектонската продукција на Дутов била на објекти со скроман проектен репертоар, но преку кои Дутов, сепак, ја покажал својата умешност за виртуозна архитектонска композиција, најчесто во склад со вкусот на нарачателите со модифициран академски манир (Томовски, 2003).

**Едносемејни станбени објекти во академизам:**

- 1922: Индивидуален станбен објект на Марија и Милан Поповиќ (не постои);
- 1923: Индивидуален станбен објект на Вида Коен (не постои);
- 1923: Индивидуален станбен објект на Јован Поп Трајковиќ (не постои);
- 1923: Индивидуален станбен објект на Димитрија Рибаревиќ (постои во „адвокатска улица“, Скопје);
- 1924: Индивидуален станбен објект на Михајло Хаџи Антевиќ (не постои);
- 1925: Индивидуален станбен објект на Арон Сури (не постои);
- 1927: Индивидуален станбен објект на рабинот Моша Бехар (не постои);
- 1928: Индивидуален станбен објект на Никола Лазаревиќ (не постои);
- 1928: Индивидуален станбен објект на Никифор Костиќ (не постои).

**Tabela 2:** *Листа на објекти со година на проект, сопственик и техничка документација.*

Година	Сопственик	Техничка документација
1925 година	<b>Индивидуален станбен објект на Арон Сури</b>	

<p>1927 година</p>	<p><b>Индивидуален станбен објект на рабинот Моша Бехар</b></p>	 <p>The drawing shows a two-story residential facade on the left and a detailed floor plan on the right. The floor plan is labeled 'ПЛАН ЗГРАДЕ' (Floor Plan) and 'Г. МОШЕ БЕХАРА' (G. Moshe Behar). It includes various rooms, a central courtyard, and structural details. The scale is indicated as 1:100. The number '682' is written in the top right corner.</p>
<p>1928 година</p>	<p><b>Индивидуален станбен објект на Никола Лазаревиќ</b></p>	 <p>The drawing is a detailed facade of a three-story building with a prominent portico on the ground floor. The facade features classical architectural elements such as columns and decorative moldings. The word 'ФАСАДА' (Facade) is written at the bottom center of the drawing.</p>



<p>1928 година</p>	<p><b>Индивидуален станбен објект на Никифор Костиќ</b> Објект во кој Дутов отстапува од вообичаениот академски приод во конципирањето на фасадите, и го поставува концептот на расчленети фасади на вертикални правоаголни волумени – по кој ќе стане препознатлив во скопската архитектонска слика.</p>	 <p>The drawing shows a perspective view of a two-story house facade. It features a central entrance with a small porch and a set of stairs leading up to it. The facade is composed of several vertical rectangular volumes. Handwritten notes in Cyrillic are visible above the drawing, including 'No. 6. Duvicak', 'V. G. Kostic', '2/10 1928. Duvicak', and 'Duvicak Kostic'. There is also a circular stamp or seal on the right side of the drawing.</p>
------------------------	---	---

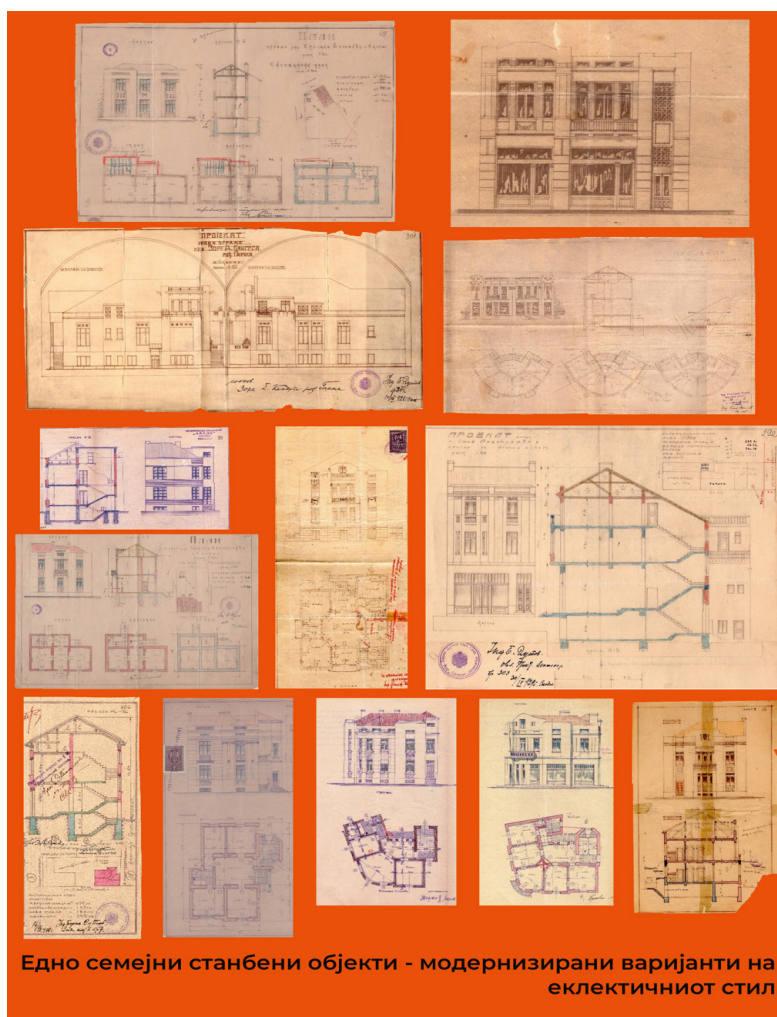
#### 4. Едносемејни станбени објекти – „модернизирани“ варијанти на еkleктичниот стил

Најголемиот број на проекти кои Дутов ги создал во најпродуктивниот период од неговата архитектонска пракса од 1926 до 1932 година (околу 370 станбени објекти) се одликуваат со доминантен академски манир на целокупната фасадна композиција, но сепак акцентот на деталите е интерпретиран преку слободно сецесиско моделирање, што ќе прерасне во своевиден проектантски печат на Дутов (Несторовиќ, 1973). Особено впечатливи се аголните решенија на објектите на Дутов, каде речиси без исклучок го застапува постепеното повлекување на висината на калканскиот надзидок, од централниот вертикален фронт, кон страничните завршни фасади, или обратно, преку чие плитко повлекување пак во основата, креира динамична, но елегантна фасадна композиција, акцентирана понекогаш и со плитки пиластри. Страничните фасади најчесто се конципирани од чисти површини во кои биле аплицирани еkleктични декоративни елементи, но со голема доза на одмереност, што им дава на објектите извонреден рафиниран дух (Грчев, 2003).

##### *Листа на „модернизирани“ едносемејни станбени објекти:*

- 1927: Индивидуален станбен објект на Милутин Стошиќ (не постои);
- 1928: Индивидуален станбен објект на Александра Маневиќ (не постои);
- 1929: Индивидуален станбен објект на Зора Кангрга (не постои);
- 1929: Индивидуален станбен објект на Онче Андоновиќ (не постои);
- 1929: Индивидуален станбен објект на Стојан Бојовиќ (не постои);

- 1929: Индивидуален станбен објект на браќа Крајичанец (не постои);
- 1929: Индивидуален станбен објект на Аритон Дамјановиќ (не постои);
- 1930: Индивидуален станбен објект на Александра Јовановиќ (не постои);
- 1931: Индивидуален станбен објект на браќа Новаковиќ (не постои);
- 1931: Индивидуален станбен објект на Жарко Максимовиќ (не постои);
- 1932: Индивидуален станбен објект на Тодор Буновиќ (не постои);
- 1932: Индивидуален станбен објект на Демостен Нановиќ (не постои);
- 1938: Индивидуален станбен објект на Сотир Марковиќ (не постои).



Слика 4

Едносемејни станбени објекти од архитектот Борис Дутов

## 5. Заклучок

Борис Дутов е еден од двајцата најпродуктивни архитекти во Скопје во периодот меѓу двете светски војни. Трагата за постоењето на овој архитект ја согледуваме преку преживеаните објекти од периодот како и од архивските документи со техничката документација. Творечкиот опус на Дутов е претставен во овој труд преку преглед на дел од неговите проекти, повеќе од 433 станбени објекти од секаков вид и десетици трговски и јавни објекти во Скопје, во периодот од 1921 до 1940 година. Најголемиот број на проекти кои Дутов ги создал се одликуваат со доминантен академски манир на целокупната фасадна композиција, но сепак акцентот на деталите е интерпретиран преку слободно сецесиско моделирање, што ќе прерасне во своевиден проектантски печат на Дутов.

## Користена литература

Грчев, К. (2003). *Архитектонските стилови*. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“.

Кадијевиќ, А. (1994). *Допринос руских неимара – емиграната српској архитектури измеѓу два светска рата*. Руси без Русије. Београд: Српски Руси, Бранковиќ.

Константиновски, Ѓ. (2001). *Градителите во Македонија XVIII-XX век*. Скопје: Табернакул.

Несторовиќ, Б. (1973). *Постакадемизам у архитектури Београда (1919-1941)*. Годишњак града Београда XX, Београд.

Томовски, К. (2003). *Архитектурата и монументалната уметност во Скопје меѓу двете светски војни*. Скопје: Музеј на град Скопје.

Тошева С. (1999). *Организација и рад Архитектонског одељења Министарства грађевина у периоду измеѓу два светска рата*. Београд: Наслеђе II.

Фонд на холокаустот на Евреите во Македонија, Скопски Еврејски друштва, Преземено на 17 февруари, 2024. <https://www.holocaustfund.org.mk/posts/details/204>

**Ekaterina Namicheva-Todorovska**

Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

**Petar Namichev**

Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

## The Architectural Production of Architect Boris Dutov in the Period of 1921-1940 in the City of Skopje

**Abstract:** Ivan Artemushkin and Boris Dutov were the two most productive architects for Skopje architecture from the interwar period, designing in the two main stylistic concepts, academicism and modernism. In this paper, we will cover the architectural production of Boris Dutov through the presentation of his projects through technical documentation. In the period from 1921 to 1940, Dautov designed more than 433 residential buildings of all kinds and dozens of commercial and public buildings in the city of Skopje. According to the social power of the city's population, most of Dutov's architectural production was on buildings with a modest project repertoire, through which Dutov showed his skill for virtuoso architectural composition, mostly in line with the taste of the commissioners in a modified academic manner.

**Keywords:** *architect; academicism; architectural production; Dutov.*



ГОД. IX  
БР. 17

ПАЛІМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. IX  
NO 17